

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z PRZEDMIOTU GEOGRAFIA

Klasa 1 informatyk

Ocenianie ma na celu:

1. Poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie.
2. Pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu własnego rozwoju.
3. Motywowanie ucznia do dalszej pracy.
4. Dostarczenie rodzicom/prawnym opiekunom i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia.
5. Umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno – wychowawczej.

I. PODSTAWOWE WYMAGANIA

a. Nieprzygotowanie.

Uczeń ma prawo raz w ciągu semestru zgłosić nieprzygotowanie do lekcji, z wyjątkiem zapowiedzianych prac kontrolnych lub odpowiedzi ustnych podczas powtórek wiadomości. **Zgłoszenie musi odbyć się przed rozpoczęciem lekcji. Nauczyciel odnotowuje ten fakt w dzienniku lekcyjnym wpisując datę zaistnienia zdarzenia.**

b. Podręcznik, karty pracy do przedmiotu.

II. WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH SEMESTRALNYCH I KOŃCOWOROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH

I. Obraz Ziemi.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą**:

- dokonuje podziału nauk geograficznych na dyscypliny,
- wymienia źródła informacji geograficznej,
- wyjaśnia znaczenie terminów: *mapa, skala*,
- wymienia elementy mapy,
- wymienia rodzaje map,
- omawia i czyta legendę mapy,
- rozpoznaje i rozróżnia rodzaje skal,
- opisuje na podstawie mapy turystycznej dowolny obszar.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą i ponad to...**

- opisuje przedmiot i cele badań geograficznych,
- wymienia funkcje GIS,
- klasyfikuje mapy ze względu na skalę oraz ze względu na treść,
- porównuje i szereguje skale,
- wymienia najczęściej stosowane metody prezentowania informacji na mapach,
- posługuje się mapą hipsometryczną,
- odnajduje na mapie obiekty geograficzne przedstawione na fotografii.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dostateczną i ponad to...**

- określa miejsce geografii wśród innych nauk,
- omawia przydatność i możliwości wykorzystania źródeł informacji geograficznej,
- interpretuje dane liczbowe przedstawione w tabelach, na wykresach i diagramach,
- przedstawia przykłady zastosowania różnych rodzajów map,
- stosuje różne rodzaje skal i je przekształca,
- posługuje się skalą mapy do obliczania odległości w terenie,
- rozróżnia ilościowe i jakościowe metody przedstawiania informacji geograficznej,
- podaje przykłady zastosowania różnego rodzaju map,
- określa współrzędne geograficzne na mapie.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dobrą i ponad to...**

- wykazuje interdyscyplinarny charakter nauk geograficznych,
- wymienia przykłady informacji pozyskiwanych na podstawie obserwacji i pomiarów prowadzonych w terenie,
- porównuje metody jakościowe i ilościowe prezentacji informacji geograficznej,
- interpretuje zdjęcia satelitarne,
- czyta i interpretuje treści różnych rodzajów map,
- charakteryzuje działania systemu nawigacji satelitarnej GPS.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **bardzo dobrą i ponad to...**

- podaje przykłady praktycznego zastosowania geografii,
- przedstawia możliwości wykorzystania różnych źródeł informacji geograficznych i ocenia ich przydatność,
- wykazuje przydatność fotografii i zdjęć satelitarnych do uzyskiwania informacji o środowisku geograficznym,

II. Ziemia we Wszechświecie.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą:**

- posługuje się terminami: *gwiazda, planeta, księżyc, planetoida, meteoroidy, kometa*,
- wymienia ciała niebieskie tworzące Układ Słoneczny,
- wymienia kolejno nazwy planet Układu Słonecznego,
- wyjaśnia znaczenie terminów: *ruch obiegowy, wysokość górowania Słońca, noc polarna, dzień polarny*,
- podaje cechy ruchu obiegowego Ziemi,
- wymienia strefy oświetlenia Ziemi i wskazuje na mapie świata ich granice,
- posługuje się terminami: *ruch obrotowy, czas uniwersalny, czas strefowy*,
- wymienia cechy ruchu obrotowego.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą i ponad to...**

- charakteryzuje i porównuje planety Układu Słonecznego, w tym Ziemię,
- podaje przyczyny zmian oświetlenia Ziemi w ciągu roku,
- podaje przyczyny zmian długości dnia i nocy w różnych szerokościach geograficznych,
- wymienia skutki ruchu obrotowego Ziemi,
- wymienia rodzaje czasów na Ziemi,
- wyjaśnia, czym są czas uniwersalny i czas strefowy.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dostateczną i ponad to...**

- opisuje ciała niebieskie: planety karłowate, księżyce, planetoidy, meteoroidy, komety,
- rozpoznaje ciała niebieskie na zdjęciach i mapach kosmosu,
- podaje cechy Ziemi odróżniające ją od innych planet Układu Słonecznego,
- przedstawia następstwa ruchu obiegowego Ziemi,
- opisuje poszczególne strefy oświetlenia Ziemi,
- wyjaśnia przyczyny zróżnicowania czasu na Ziemi,
- analizuje mapę stref czasowych na Ziemi.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dobrą i ponad to...**

- omawia teorie pochodzenia i budowy wszechświata,
- omawia powstawanie Układu Słonecznego,
- porównuje cechy budowy planet grupy ziemskiej oraz planet olbrzymów,
- wyjaśnia przyczyny zmian oświetlenia Ziemi w ciągu roku,
- przedstawia dowody na ruch obrotowy Ziemi,
- podaje przykłady oddziaływania siły Coriolisa i jego skutki w środowisku przyrodniczym,
- oblicza czas strefowy na podstawie mapy stref czasowych,
- oblicza czas słoneczny.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **bardzo dobrą i ponad to...**

- porównuje odległości we wszechświecie i uzasadnia złożoność wszechświata,
- wyjaśnia wpływ zmian oświetlenia Ziemi w ciągu roku na życie i działalność człowieka,
- wyjaśnia wpływ różnic czasu na życie i działalność człowieka.

III. Atmosfera.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą:**

- wymienia czynniki wpływające na rozkład temperatury powietrza,
- wyjaśnia znaczenie terminu: *atmosfera*,
- odczytuje z mapy klimatycznej temperaturę powietrza na Ziemi,
- wyjaśnia znaczenie terminów: *ciśnienie atmosferyczne*, *wyż baryczny*, *niż baryczny*,
- odczytuje z mapy klimatycznej wartości ciśnienia atmosferycznego,
- wskazuje na mapie ciśnienia atmosferycznego rozmieszczenie stałych wyżów barycznych i niżów barycznych na Ziemi,
- wyjaśnia znaczenie terminu *kondensacja pary wodnej*,
- wymienia przyczyny występowania opadów na Ziemi,
- wymienia i wskazuje na mapie obszary o najmniejszych i największych rocznych sumach opadów na Ziemi,
- wyjaśnia znaczenie terminów: *pogoda*, *prognoza pogody*,
- wymienia elementy pogody,
- ustala warunki pogodowe na podstawie mapy synoptycznej,
- wyjaśnia znaczenie terminów: *klimat*, *strefa klimatyczna*,
- wskazuje na mapie strefy klimatyczne na Ziemi,
- opisuje na podstawie map tematycznych dowolną strefę klimatyczną na Ziemi.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą i ponad to...**

- charakteryzuje czynniki wpływające na rozkład temperatury powietrza,

- opisuje na podstawie map rozkład temperatury powietrza na Ziemi w styczniu i w lipcu,
- wskazuje na mapie obszary, w których zaznacza się wpływ prądów morskich i wysokości bezwzględnych na temperaturę powietrza,
- opisuje na podstawie map rozkład ciśnienia atmosferycznego na Ziemi w styczniu i w lipcu,
- wyjaśnia przyczyny ruchu powietrza,
- wskazuje na mapie obszary objęte cyrkulacją pasatową,
- wymienia czynniki wpływające na rozkład opadów atmosferycznych,
- opisuje na podstawie mapy zróżnicowanie opadów na Ziemi,
- wymienia sposoby pozyskiwania danych meteorologicznych,
- charakteryzuje pogodę panującą na wybranym obszarze na podstawie mapy synoptycznej, podaje różnicę między pogodą a klimatem.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dostateczną i ponad to...**

- porównuje rozkład temperatury w lipcu i w styczniu na półkuli północnej i półkuli południowej,
- oblicza średnią roczną temperaturę powietrza w danej stacji klimatycznej,
- wykazuje zależność ciśnienia atmosferycznego od temperatury powietrza,
- wyjaśnia mechanizm powstawania układów barycznych na podstawie schematu,
- przedstawia warunki niezbędne do powstania opadu atmosferycznego,
- wyjaśnia na podstawie map tematycznych wpływ prądów morskich na wielkość opadów atmosferycznych na Ziemi,
- podaje przykłady obszarów, na których występują zmienne warunki pogodowe w ciągu całego roku,
- omawia czynniki klimatotwórcze,
- opisuje na podstawie klimatogramów i mapy stref klimatycznych typy klimatów,
- wykazuje różnicę między klimatem morskim i kontynentalnym.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dobrą i ponad to...**

- wskazuje przyczyny nierównomiernego rozkładu temperatury powietrza na Ziemi,
- omawia na podstawie klimatogramu roczny przebieg temperatury powietrza we własnym regionie,
- wyjaśnia przyczyny zróżnicowania ciśnienia atmosferycznego na Ziemi,
- opisuje na podstawie schematu globalną cyrkulację atmosfery,
- omawia na podstawie klimatogramu rozkład opadów atmosferycznych w ciągu roku we własnym regionie,
- uzasadnia znaczenie prognozowania pogody w działalności człowieka na podstawie dostępnych źródeł informacji,
- charakteryzuje i porównuje strefy klimatyczne i typy klimatów na Ziemi oraz uzasadnia ich zasięgi,
- opisuje cechy klimatu lokalnego w miejscu zamieszkania.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **bardzo dobrą i ponad to...**

- wykazuje na podstawie schematu związek między szerokością geograficzną a rozkładem temperatury powietrza na Ziemi,
- wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej i wyższych szerokościach geograficznych,
- wyjaśnia przyczyny występowania dużych sum opadów atmosferycznych w strefie klimatów równikowych,

- wyjaśnia, na czym polega strefowość i astrefowość klimatów na Ziemi,
- wyjaśnia wpływ lokalnych czynników na klimat wybranych regionów.

IV. Hydrosfera.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą**:

- wyjaśnia znaczenie terminu *hydrosfera*,
- podaje charakterystyczne cechy hydrosfery,
- przedstawia podział wszechoceanu na mapie świata,
- odczytuje z mapy zasolenie powierzchniowej warstwy wód oceanicznych,
- wymienia rodzaje prądów morskich,
- wyjaśnia znaczenie terminów: *rzeka, dorzecze, system rzeczny, zlewisko*,
- wymienia rodzaje rzek,
- wskazuje na mapie świata przykładowe rzeki główne, systemy rzeczne i zlewiska,
- wyjaśnia znaczenie terminów: *lodowiec górski, lądolód, granica wiecznego śniegu*.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą i ponad to...**

- opisuje cechy fizykochemiczne wód morskich,
- wyjaśnia, czym są prądy morskie,
- przedstawia rozkład prądów morskich na świecie na podstawie mapy,
- opisuje na podstawie schematu system rzeczny wraz z dorzeczem,
- charakteryzuje na podstawie mapy sieć rzeczna na poszczególnych kontynentach,
- wyjaśnia różnicę między lodowcem górskim i lądolodem,
- wymienia części składowe lodowca górskiego,
- wskazuje na mapie świata obszary występowania lodowców górskich i lądolodów.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dostateczną i ponad to...**

- analizuje rodzaje i wielkość zasobów wodnych na Ziemi,
- podaje przyczyny zróżnicowania zasolenia wód morskich,
- omawia problem zanieczyszczenia wód morskich,
- uzasadnia zależność gęstości sieci rzecznej na Ziemi od warunków klimatycznych,
- przedstawia sposoby zasilania najdłuższych rzek Europy, Azji, Afryki i Ameryki Północnej i Ameryki Południowej,
- opisuje warunki powstawania lodowców,
- omawia wpływ zaniku pokrywy lodowej na życie zwierząt w Arktyce.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dobrą i ponad to...**

- opisuje rodzaj i wielkość zasobów we własnym regionie,
- objaśnia mechanizm powstawania i układ powierzchniowych prądów morskich,
- omawia na wybranym przykładzie ze świata znaczenie przyrodnicze i gospodarcze wielkich rzek,
- wyjaśnia przyczyny występowania granicy wiecznego śniegu na różnej wysokości,
- omawia etapy powstawania lodowca górskiego,
- przedstawia podstawowy podział jezior ze względu na genezę misy jeziornej,

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **bardzo dobrą i ponad to...**

- wykazuje znaczenie wody dla funkcjonowania systemu przyrodniczego Ziemi,
- omawia wpływ prądów morskich na życie i gospodarkę człowieka,

- omawia wpływ zanikania pokrywy lodowej w obszarach okołobiegunowych na gospodarkę, życie mieszkańców oraz ich tożsamość kulturową.

V. Litosfera. Procesy wewnętrzne.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą**:

- wyjaśnia znaczenie terminów: *litosfera, skorupa ziemską*,
- wymienia warstwy Ziemi,
- wymienia główne minerały budujące skorupę ziemską,
- wymienia podstawowe rodzaje skał występujących na Ziemi,
- wyjaśnia, czym są procesy endogeniczne i je klasyfikuje,
- wskazuje na mapie największe płyty litosfery i ich granice,
- wyjaśnia znaczenie terminów: *plutonizm, wulkanizm, trzęsienia Ziemi*,
- omawia budowę stożka wulkanicznego na podstawie schematu,
- podaje na podstawie źródeł informacji przykłady wybranych trzęsień ziemi występujących na świecie.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą i ponad to...**

- podaje cechy budowy wnętrza Ziemi,
- opisuje warunki powstawania różnych rodzajów skał,
- podaje przykłady skał o różnej genezie,
- omawia podstawowe założenia teorii tektoniki płyt litosfery,
- odróżnia ruchy górotwórcze od ruchów epejrogenicznych,
- wskazuje na mapie obszary występowania ruchów epejrogenicznych,
- wymienia produkty wulkaniczne,
- wyjaśnia różnicę między magmą i lawą,
- wskazuje na mapie obszary sejsmiczne i asejsmiczne.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dostateczną i ponad to...**

- opisuje właściwości fizyczne poszczególnych warstw Ziemi,
- wyjaśnia różnice między skorupą oceaniczną a skorupą kontynentalną,
- charakteryzuje wybrane skały o różnej genezie,
- rozpoznaje wybrane skały,
- omawia przyczyny przemieszczania się płyt litosfery,
- wskazuje na mapie świata przykłady gór powstałych w wyniku kolizji płyt litosfery,
- podaje przyczyny ruchów epejrogenicznych,
- charakteryzuje formy powstałe wskutek plutonizmu,
- opisuje rodzaje wulkanów ze względu na przebieg erupcji i rodzaj wydobywających się produktów wulkanicznych,
- opisuje przyczyny i przebieg trzęsienia ziemi.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dobrą i ponad to...**

- opisuje zmiany temperatury, ciśnienia i gęstości zachodzące we wnętrzu Ziemi wraz ze wzrostem głębokości,
- omawia zastosowanie skał w gospodarce,
- rozróżnia góry fałdowe, góry zrębowe i góry wulkaniczne,
- opisuje na podstawie schematu powstawanie gór w wyniku kolizji płyt litosfery,
- wykazuje zależność między ruchami płyt litosfery a występowaniem wulkanów i trzęsień Ziemi.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **bardzo dobrą i ponad to...**

- wyjaśnia związek budowy wnętrza Ziemi z ruchem płyt litosfery,
- wskazuje różnice w procesach powstawania wybranych gór, na przykład Himalajów i Andów,
- wymienia przykłady wpływu zjawisk wulkanicznych na środowisko przyrodnicze i działalność człowieka.

V. Litosfera. Procesy zewnętrzne.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą:**

- klasyfikuje procesy egzogeniczne kształtujące powierzchnię Ziemi,
- wyjaśnia znaczenie terminów: *wietrzenie*, *zwietrzelina*,
- wyróżnia rodzaje wietrzenia,
- wyjaśnia znaczenie terminu *kras*,
- wymienia skały, które są rozpuszczane przez wodę,
- wymienia podstawowe formy krasowe,
- wymienia rodzaje erozji rzecznej,
- wymienia typy ujść rzecznych,
- wyjaśnia znaczenie terminów: *lodowiec górski*, *łądolód*,
- wymienia rodzaje moren,
- wyjaśnia znaczenie terminów: *abrazja*, *klif*, *plaża*, *mierzeja*,
- wymienia czynniki kształtujące wybrzeża morskie,
- podaje czynnik wpływający na siłę transportową wiatru,
- wymienia rodzaje wydym,
- wymienia rodzaje pustyń,
- podaje nazwy największych pustyń na Ziemi i wskazuje je na mapie.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą i ponad to...**

- wymienia czynniki rzeźbotwórcze,
- podaje czynniki wpływające na intensywność wietrzenia na kuli ziemskiej,
- omawia warunki, w jakich zachodzą procesy krasowe,
- odróżnia formy krasu powierzchniowego i krasu podziemnego,
- rozróżnia erozję wgłębną, erozję wsteczną i erozję boczną,
- porównuje na podstawie infografiki cechy rzeki w biegu górnym, środkowym i dolnym,
- wskazuje na mapie największe delty i ujścia lejkowate,
- wymienia formy rzeźby terenu powstałe wskutek rzeźbotwórczej działalności lodowców,
- omawia proces powstawania różnych typów moren,
- rozróżnia na podstawie fotografii formy rzeźby terenu powstałe wskutek działalności lodowców górskich i łądolodów,
- wymienia przykłady niszczącej i budującej działalności morza,
- rozróżnia typy wybrzeży na podstawie map i fotografii,
- wymienia formy terenu powstałe w wyniku rzeźbotwórczej działalności wiatru,
- wyjaśnia na podstawie ilustracji różnice między wydumą paraboliczną a barchanem.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dostateczną i ponad to...**

- charakteryzuje procesy zewnętrzne modelujące powierzchnię Ziemi (erozja, transport, akumulacja),

- wyjaśnia, na czym polega wietrzenie fizyczne, wietrzenie chemiczne i wietrzenie biologiczne,
- przedstawia czynniki wpływające na przebieg zjawisk krasowych,
- wskazuje na mapie znane na świecie, w Europie i w Polsce obszary krasowe,
- wyjaśnia, na czym polega rzeźbotwórcza działalność rzek,
- rozpoznaje na rysunkach i fotografiach formy powstałe w wyniku rzeźbotwórczej działalności rzek,
- charakteryzuje typy ujść rzecznych na podstawie schematu,
- dokonuje podziału form rzeźby polodowcowej na formy erozyjne i akumulacyjne,
- charakteryzuje formy rzeźby terenu powstałe wskutek działalności lodowców górskich i lądolodów,
- charakteryzuje formy rzeźby terenu powstałe wskutek rzeźbotwórczej działalności morza (klif, mierzeja) na podstawie schematu i zdjęć,
- omawia czynniki warunkujące procesy eoliczne,
- omawia warunki powstawania różnego rodzaju wydym.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dobrą i ponad to...**

- przedstawia różnice między wietrzeniem mrozowym a wietrzeniem termicznym,
- omawia genezę wybranych form krasowych powierzchniowych i podziemnych,
- opisuje przebieg oraz skutki erozji, transportu i akumulacji w różnych odcinkach biegu rzeki,
- analizuje na podstawie schematu etapy powstawania meandrów,
- opisuje niszczącą, transportową i akumulacyjną działalność lodowca górskiego i lądolodu,
- porównuje typy wybrzeży morskich, podaje ich podobieństwa i różnice,
- opisuje niszczącą, transportującą i budującą działalność wiatru,
- rozróżnia na podstawie zdjęć formy rzeźby erozyjnej i akumulacyjnej działalności wiatru.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **bardzo dobrą i ponad to...**

- wyjaśnia przyczyny zróżnicowania intensywności procesów rzeźbotwórczych rzek, wiatru, lodowców i lądolodów, mórz oraz wietrzenia,
- porównuje skutki rzeźbotwórczej działalności rzek, wiatru, lodowców i lądolodów, mórz oraz wietrzenia.

VI. Pedrosfera i biosfera.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą:**

- porządkuje etapy procesu glebotwórczego,
- wymienia czynniki glebotwórcze,
- rozróżnia gleby strefowe i niestrefowe,
- podaje nazwy stref roślinnych,
- wskazuje na mapie zasięg występowania głównych stref roślinnych,
- wymienia gatunki roślin charakterystyczne dla poszczególnych stref roślinnych,
- wymienia piętra roślinne na przykładzie Alp.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą i ponad to...**

- charakteryzuje najważniejsze poziomy glebowe na podstawie schematu profilu glebowego,
- prezentuje na mapie rozmieszczenie głównych typów gleb strefowych i niestrefowych,
- podaje cechy głównych stref roślinnych na świecie,

- porównuje na podstawie schematu piętrowość w wybranych górach świata.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dostateczną i ponad to...**

- omawia cechy głównych typów gleb strefowych i niestrefowych,
- charakteryzuje główne typy gleb,
- opisuje rozmieszczenie i warunki występowania głównych stref roślinnych na świecie,
- charakteryzuje piętra roślinne na wybranych obszarach górskich,
- podaje wspólne cechy piętrowości na przykładzie wybranych gór świata.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dobrą i ponad to...**

- charakteryzuje procesy i czynniki glebotwórcze,
- opisuje czynniki wpływające na piętrowe zróżnicowanie roślinności na Ziemi.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **bardzo dobrą i ponad to...**

- wskazuje zależność między klimatem a występowaniem typów gleb i formacji roślinnych w układzie strefowym,
- wykazuje zależność szaty roślinnej od wysokości nad poziomem morza.

I. Zmiany na mapie politycznej świata

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą:**

- wyjaśnia znaczenie terminów: *państwo, eksklawa, enklawa, terytorium zależne*,
- wymienia elementy państwa,
- wymienia wielkie państwa i mini państwa,
- określa różnice w powierzchni państw,
- podaje powierzchnię Polski,
- podaje aktualną liczbę państw świata,
- wyjaśnia znaczenie terminów: *integracja, dezintegracja*,
- wymienia przyczyny procesów integracyjnych na świecie,
- wymienia państwa w Europie powstałe po 1989 r.,
- podaje przykłady organizacji międzynarodowych,
- wymienia przyczyny konfliktów zbrojnych na świecie,
- wymienia wskaźniki rozwoju gospodarczego i społecznego państw.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą i ponad to...**

- podaje przykłady eksklaw i wskazuje je na mapie,
- wskazuje na mapie wielkie państwa i mini państwa,
- określa pozycję Polski w Europie pod względem powierzchni,
- wyjaśnia różnicę między integracją a dezintegracją państw,
- podaje przykłady procesów integracji i dezintegracji w Europie po 1989 r.,
- określa główne cele ONZ,
- wskazuje na mapie świata miejsca ważniejszych konfliktów zbrojnych w wybranych regionach w XXI w.,
- podaje definicje wskaźników rozwoju krajów: PKB, HDI,
- omawia na wybranych przykładach cechy krajów o różnym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dostateczną i ponad to...**

- podaje przykłady terytoriów zależnych w XXI w. na świecie,
- odczytuje na mapach aktualny podział polityczny,
- omawia na przykładach procesy integracji i dezintegracji w Europie po 1989 r.,
- podaje przykłady organizacji międzyrządowych i pozarządowych,
- podaje przykłady organizacji międzynarodowych, których członkiem jest Polska,
- omawia przyczyny konfliktów zbrojnych na świecie,
- charakteryzuje wybrane konflikty na świecie w latach 90. XX w. i na początku XXI w.,
- omawia przyczyny dysproporcji w rozwoju społeczno-gospodarczym państw świata,
- omawia składowe wskaźnika HDI na przykładzie Polski,
- opisuje zróżnicowanie przestrzenne państw świata według wskaźników HDI.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dobrą i ponad to...**

- podaje przykłady krajów nieuznawanych na arenie międzynarodowej,
- opisuje zmiany, które zaszły na mapie politycznej świata po II wojnie światowej,
- analizuje przyczyny integracji politycznej, gospodarczej i militarnej na świecie na przykładzie Unii Europejskiej,
- omawia skutki konfliktów zbrojnych na świecie,
- ocenia strukturę PKB Polski na tle innych krajów,
- porównuje strukturę PKB państw znajdujących się na różnych poziomach rozwoju społeczno-gospodarczego.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **bardzo dobrą i ponad to...**

- omawia pozytywne i negatywne skutki integracji politycznej i gospodarczej na świecie
- omawia konsekwencje zróżnicowania poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego krajów i regionów na świecie

II. Ludność i urbanizacja.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą:**

- podaje aktualną liczbę ludności świata i prognozy zmian,
- porównuje kontynenty pod względem liczby ludności,
- wymienia najludniejsze państwa na świecie,
- wyjaśnia znaczenie terminów: *przyrost naturalny*, *współczynnik urodzeń*, *współczynnik zgonów*, *współczynnik przyrostu naturalnego*,
- opisuje model przejścia demograficznego,
- wyjaśnia znaczenie terminów: *eksplozja demograficzna*, *regres demograficzny*,
- wymienia typy demograficzne społeczeństw,
- wymienia dominujące na świecie modele rodziny,
- wyjaśnia znaczenie terminu *współczynnik dzietności*,
- wyjaśnia znaczenie terminów: *ekumena*, *subekumena*, *anekumena*,
- wymienia czynniki rozmieszczenia ludności w podziale na przyrodnicze, społeczno-gospodarcze i polityczne,
- wymienia bariery osadnicze,
- wyjaśnia znaczenie terminu *wskaźnik gęstości zaludnienia*,
- wymienia najgęściej zaludnione kraje na świecie,
- wyjaśnia znaczenie terminów: *imigracja*, *emigracja*, *reemigracja*, *saldo migracji*,
- przedstawia podział migracji,
- podaje główne kierunki współczesnych migracji ludności na świecie,

- wyjaśnia znaczenie terminu *religia*,
- wymienia religie uniwersalne,
- wymienia i wskazuje na mapie główne kręgi kulturowe na świecie,
- wymienia rodzaje jednostek osadniczych,
- wyjaśnia znaczenie terminów: *miasto*, *wieś*,
- wymienia czynniki lokalizacji jednostek osadniczych,
- wyjaśnia znaczenie terminów: *urbanizacja*, *wskaźnik urbanizacji*,
- wymienia płaszczyzny urbanizacji,
- podaje fazy urbanizacji,
- podaje typy zespołów miejskich,
- podaje różnicę między wsią a obszarem wiejskim,
- wyjaśnia znaczenie terminów: *wieś*, *obszar wiejski*,
- wymienia kryteria podziału jednostek osadniczych,
- podaje na wybranych przykładach funkcje wsi.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą i ponad to...**

- przedstawia przyczyny zmian liczby ludności świata,
- podaje różnice w przyroście naturalnym w krajach wysoko i słabo rozwiniętych pod względem społeczno-gospodarczym,
- oblicza współczynniki urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego,
- opisuje fazy rozwoju demograficznego,
- podaje przykłady państw, w których występują eksplozja demograficzna i regres demograficzny,
- porównuje piramidy wieku i płci w wybranych krajach wysoko i słabo rozwiniętych pod względem społeczno—gospodarczym,
- wymienia przyczyny starzenia się społeczeństw,
- podaje przykłady państw starzejących się,
- wymienia modele rodziny i omawia ich występowanie na świecie,
- podaje wybrane czynniki rozmieszczenia ludności na świecie,
- opisuje ograniczenia w rozmieszczeniu ludności,
- oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia dla wybranego obszaru,
- wskazuje obszary słabo zaludnione i bezludne,
- podaje główne przyczyny migracji na świecie,
- wskazuje na mapie kraje emigracyjne i imigracyjne,
- odróżnia uchodźstwo od migracji ekonomicznej,
- charakteryzuje wielkie religie i wskazuje na mapie obszary ich występowania,
- przedstawia strukturę wyznaniową w Polsce,
- omawia płaszczyzny procesu urbanizacji,
- przedstawia wskaźnik urbanizacji i jego zróżnicowanie w Polsce i na świecie,
- opisuje fazy urbanizacji,
- wymienia typy aglomeracji i podaje przykłady w Polsce i na świecie,
- wymienia czynniki wpływające na rozwój obszarów wiejskich.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dostateczną i ponad to...**

- analizuje dynamikę zmian liczby ludności świata,
- wyjaśnia przyczyny różnic między wartością przyrostu naturalnego w krajach wysoko i słabo rozwiniętych pod względem społeczno—gospodarczym,
- opisuje przyczyny występowania eksplozji demograficznej i regresu demograficznego na świecie,

- omawia zróżnicowanie struktury wieku na świecie,
- wymienia czynniki kształtujące strukturę wieku,
- omawia zróżnicowanie współczynnika dzietności,
- analizuje wpływ wybranych czynników na rozmieszczenie ludności na świecie,
- opisuje bariery osadnicze,
- omawia cechy rozmieszczenia ludności na świecie,
- analizuje zróżnicowanie gęstości zaludnienia na świecie,
- omawia obszary zamieszkane i niezamieszkane na świecie,
- omawia współczesne migracje zagraniczne,
- analizuje saldo migracji zagranicznych na świecie,
- wyjaśnia przyczyny dodatniego lub ujemnego salda migracji na świecie,
- omawia strukturę religijną w wybranych krajach,
- przedstawia zróżnicowanie religijne w Polsce,
- wymienia przyczyny urbanizacji wybranych regionów świata,
- charakteryzuje typy zespołów miejskich, podaje ich przykłady w Polsce i na świecie oraz wskazuje je na mapie,
- charakteryzuje obszary wiejskie na świecie,
- omawia zmiany funkcji współczesnych wsi.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dobrą i ponad to...**

- wyjaśnia przyczyny zmian tempa wzrostu liczby ludności na świecie,
- analizuje przestrzenne różnice w wielkości wskaźników urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego na świecie,
- analizuje przyczyny kształtujące przyrost naturalny w poszczególnych fazach przejścia demograficznego,
- analizuje i porównuje piramidy wieku i płci w wybranych krajach świata,
- omawia przyczyny i skutki starzenia się ludności na przykładach wybranych regionów świata,
- określa społeczno-kulturowe uwarunkowania zróżnicowania modelu rodziny,
- porównuje współczynnik dzietności w krajach wysoko i słabo rozwiniętych pod względem społeczno—gospodarczym,
- przedstawia prawidłowości w rozmieszczeniu ludności świata,
- dostrzega problemy uchodźców w wybranych państwach,
- przedstawia konsekwencje zróżnicowania religijnego i kulturowego ludności na świecie,
- analizuje sieć osadniczą wybranych regionów świata na podstawie map cyfrowych,
- przedstawia gęstość zaludnienia obszarów miejskich na wybranych etapach urbanizacji,
- wyjaśnia przyczyny przestrzennego zróżnicowania poziomu urbanizacji na świecie,
- wymienia skutki urbanizacji wybranych regionów świata,
- podaje przyczyny zacierania się granic między miastem a wsią.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **bardzo dobrą i ponad to...**

- przedstawia skutki zmian tempa wzrostu liczby ludności na świecie,
- ocenia konsekwencje eksplozji demograficznej i regresu demograficznego w wybranych państwach,
- analizuje i ocenia zróżnicowanie ludności świata pod względem dzietności w różnych regionach świata,
- przedstawia społeczno-ekonomiczne i ekologiczne skutki nadmiernej koncentracji ludności,

- omawia skutki ruchów migracyjnych dla społeczeństw i gospodarki wybranych państw świata,
- analizuje wpływ religii na życie człowieka i na gospodarkę,
- analizuje przyczyny i skutki urbanizacji wybranych regionów świata,
- przedstawia zależność między udziałem ludności wiejskiej w ogólnej liczbie ludności a poziomem rozwoju społeczno--gospodarczego kraju.

III. Sektory gospodarki. Globalizacja.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą**:

- przedstawia podział gospodarki na sektory,
- wymienia funkcje poszczególnych sektorów gospodarki,
- wyjaśnia znaczenie terminów: *globalizacja*, *indeks globalizacji*,
- wymienia płaszczyzny globalizacji,

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą i ponad to...**

- omawia znaczenie poszczególnych sektorów gospodarki,
- opisuje funkcje poszczególnych sektorów gospodarki,
- wyjaśnia, czym jest struktura zatrudnienia,
- wymienia kraje o najwyższym indeksie globalizacji na świecie.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dostateczną i ponad to...**

- porównuje strukturę zatrudnienia w wybranych krajach w latach 90. XX w. i obecnie,
- opisuje zmiany w strukturze zatrudnienia w Polsce po 1950 r.,
- omawia przebieg procesów globalizacji na płaszczyźnie gospodarczej, społecznej i politycznej.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dobrą i ponad to...**

- omawia zmiany w strukturze zatrudnienia ludności Polski na tle krajów o różnym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego,
- wykazuje zależność między wskaźnikiem indeksu globalizacji a poziomem rozwoju społeczno--gospodarczego kraju,
- analizuje skutki globalizacji na przykładzie Polski.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **bardzo dobrą i ponad to...**

- przedstawia przyczyny i prawidłowości zmiany roli sektorów gospodarki wraz z rozwojem cywilizacyjnym w wybranych krajach świata i w Polsce,
- przedstawia wpływ globalizacji na gospodarkę światową i życie człowieka.

III. METODY I NARZĘDZIA SPRAWDZANIA I OCENIANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

A. Formy aktywności podlegające ocenianiu

- a. Odpowiedź ustna – obejmuje maksymalnie 3 ostatnie tematy lekcji.
- b. Sprawdzian pisemny – zapowiedziany co najmniej 2 tygodnie wcześniej,

- uczeń zobowiązany jest zaliczyć wszystkie przewidziane w danym semestrze sprawdziany,

c. Kartkówki:

- z zapowiedzianego materiału,
- nie zapowiedziane z trzech ostatnich lekcji,
- kartkówka może odbyć się zarówno na początku zajęć lekcyjnych, lub w każdym innym momencie ich trwania,
- uczeń zobowiązany jest zaliczyć wszystkie przewidziane w danym semestrze kartkówki,

d. Posiadanie i uzupełnianie na bieżąco zeszytu ćwiczeń.

e. Aktywność ucznia na lekcji.

- aktywność ucznia na lekcji oceniana jest plusem. Uzyskanie pięciu plusów skutkuje wpisaniem do dziennika oceny bardzo dobrej.
- praca na lekcji ucznia może być także oceniona negatywnie. Uzyskanie pięciu minusów skutkuje wpisaniem do dziennika oceny niedostatecznej.
- minusa można otrzymać za brak zeszytu, notatki.

f. Zadania domowe oceniane są na „plusy” i „minusy”. Pod koniec każdego półrocza wystawiana jest ocena za zadanie domowe na podstawie następującej punktacji:

- „+”- 1 pkt. (całe zadanie jest prawidłowo rozwiązane)
- „+m” – 0,5 pkt. (część zadania jest prawidłowa lub przesłanie zadania jest jeden dzień po terminie)
- „-” – 0 pkt. (brak zadania)

Zadania domowe będą zadawane na platformie Office 365. Każda klasa będzie mieć założoną grupę na teams, gdzie będą wysyłane tematy zadań domowych.